

Bachelorscriptie

De invloed van *in-group* favoritisme op de beoordeling van een persoon en zijn verrichte goede daad of heldendaad

Een onderzoek onder jongvolwassen Nederlanders naar attitudeverschillen op basis van afkomst ten aanzien van de verrichte daad, persoon en passende beloning.

Radboud Universiteit Nijmegen

The influence of in-group favouritism on the appraisal of a person and the good or heroic deed he completed

A study of young Dutch adults on differences in attitudes based on origin, in relation to the completed deed, the person and a fitting reward.

Vincent van Stiphout

S4369645

v.stiphout@student.ru.nl

0615087573

6 juni 2017

Radboud Universiteit Nijmegen

6168 woorden

Thema 15, Groep 20

Begeleider: Dhr. M. Balsters

Abstract

In dit onderzoek is gemeten of *in-group* favoritisme van invloed kan zijn op de attitude van jongvolwassen Nederlanders ten aanzien van een goede daad of heldendaad, de persoon die deze verrichte, en de mogelijke beloning die deze persoon zou verdienen. Waar bij eerder onderzoek naar *in-group* favoritisme vaak gekeken werd naar een negatieve bijkomende factor, wat het geval is bij bijvoorbeeld strafzaken, werd hier de daad juist als positieve factor gebruikt. Tevens is onderzocht of deze attitudes, ongeacht *in-group* favoritisme, verschillen wanneer er sprake zou zijn van een heldendaad (het redden van een gezin uit een brandende auto) of een maatschappelijk goede daad (vrijwilligerswerk voor bejaarden).

44 Nederlandse jongvolwassenen met een gemiddelde leeftijd van 21,1 jaar moesten twee fictieve krantenberichten lezen over bovengenoemde daden, en aansluitend vragen beantwoorden die tot de attitudemetingen leidden. Bij beide artikelen was een foto ingevoegd van de persoon in kwestie. Dit betrof afbeeldingen van jongemannen met een Marokkaans en een Nederlands uiterlijk. Welke foto bij welk krantenbericht was geplaatst varieerde; iedere proefpersoon is wel aan beide afbeeldingen blootgesteld, in willekeurige combinatie met het krantenbericht.

De hypothese dat de attitudes ten aanzien van de heldendaad positiever zouden zijn dan van de goede daad werd bevestigd. De invloed van *in-group* favoritisme op de attitudes bleek echter zeer gering. Enkel de attitude ten aanzien van de persoon die de goede daad verrichtte bleek significant te verschillen tussen de persoon uit de *in-* en *out-group*. Hierbij werd, tegen de verwachting in, de persoon uit de *out-group* positiever beoordeeld. Een mogelijk verrassingseffect zou hieraan ten grondslag kunnen liggen.

Introductie

Op 21 oktober 2016 viel er op vele nieuwssites en in veel kranten te lezen hoe de 26-jarige Vincent Bakker een baby en een peuter uit een brandende auto op de A20 had gered. De Nederlandse Omroep Stichting (NOS, 2016) noemde de actie een heldendaad, en onder meer het Algemeen Dagblad (van der Krol, 2016) en Metro (Halkes, 2016) betitelden Bakker als held. Ook in de reacties op de artikelen van Metro en het AD liet men zich lovend uit. Op 11 november berichtte Metro dat Bakker meerdere malen gehuldigd is (van IJsselmuide, 2016), en uit een interview met dezelfde krant, 18 december, bleek dat de ‘A20-held’ een Koninklijke Erepenning had ontvangen (van der Kolk, 2016).

In een terugblik op 2016 benadrukte het AD de Surinaamse afkomst van Bakker (Van der Krol, 2016). In reactie op dit artikel spreekt men onder andere over de getinte huidskleur van de held. Zo stelt ‘Anoniem’ (2016): “is ook weleens mooi te noemen, een getinte held!”. Uit de woordkeuze van Anoniem valt op te maken dat hij, op basis van zijn afkomst, Bakker

tot zijn zogenoemde ‘buitengroep’ (hierna te noemen: *out-group*) rekent, ook al is er over zijn of haar ‘binnengroep’ (hierna te noemen: *in-group*) niks bekend. Aannemelijk is dat Anoniem deze reactie niet had geplaatst wanneer hij Bakker tot zijn *in-group* had gerekend, aangezien het motief achter de reactie hoogstwaarschijnlijk het verrassende effect van de afkomst van Bakker was. Of dit ook van invloed is op hoe Anoniem hem en zijn heldendaad beoordeelt, is onbekend. Het is wel mogelijk dat *in-group* favoritisme hier een effect op heeft, al is onbekend in welke mate. Nog niet eerder is er namelijk onderzocht of *in-group* favoritisme van invloed is op de beoordeling van een heldendaad. In dit onderzoek zal dan ook gekeken worden naar de invloed van *in-group* favoritisme op de beoordeling van een heldendaad.

In-group favoritisme

Over *in-group* favoritisme is al menig onderzoek uitgevoerd. Bij *in-group* favoritisme geeft men, al dan niet bewust, de voorkeur aan denkwijzen en personen van de eigen groep. Dit zou een algemene menselijke eigenschap zijn (Aronson & Wilson, 2010), waarbij deze voorkeur kan leiden tot vijandigheid richting de *out-group* (Gaertner & Dovidio, 2005).

Dat *in-group* favoritisme op vele niveaus voorkomt wordt onder andere aangetoond door Bennett, Lyons, Sani en Barrett (1998) en Meier, Pierce, Vaccaro en La Cara (2016). Bennett et al. (1998) laten zien dat zelfcategorisering en identificatievoorkeur met de *in-group* al bij kinderen tussen vijf en vijftien jaar oud voorkomt. Tevens suggereerden Meier et al. (2016) dat dit ook voorkomt bij middelbare scholieren in culturen die nauw verbonden zijn met criminaliteit. Zo bleken altruïsme en vertrouwen richting de *in-group* sterker aanwezig op Italiaanse scholen met nauwe banden met de maffia, dan op scholen met zwakkere connecties. Tot slot laten ook Baron en Banaji (2006) zien dat *in-group* favoritisme op basis van afkomst voorkomt bij zowel kinderen als volwassenen. Uit hun Impliciete Associatie Test bij blanke, Amerikaanse 6-jarigen, 10-jarigen en volwassenen bleek dat de proefpersonen een positievere attitude hadden ten opzichte van mensen van hun eigen huidskleur. Dit effect bleek bij 10-jarigen echter al minder sterk, en nog zwakker bij volwassenen.

Ethnocentrisme

Ethnocentrisme is een fenomeen waarbij de eigen groep centraal staat en als referentiepunt fungeert in de kijk naar anderen (Sumner, 1906). Begin vorige eeuw geeft Sumner al enkele voorbeelden van ethnocentrisch gedrag. Hij stelt dat veel inheemse volkeren, zoals in Nieuw-Guinea, de Caraïben, Lapland en Groenland, in hun eigen taal enkel mensen van hun eigen volk een man of mens kunnen noemen. Personen van andere groepen dan bijvoorbeeld de

Groenlandse Inuit kunnen hooguit streven even beschaafd als zichzelf te worden. Een stam in Californië zou indertijd zelfs ieder persoon van buiten de eigen groep als verdacht en vijandig beschouwen; een huwelijk met een buitenstaander zou streng verboden zijn geweest.

Etnocentrisme is een haast universeel verschijnsel wat ten grondslag ligt aan discriminerende attitudes en gedrag (Sumner, 1906; LeVine & Campbell, 1972). Volgens Sumner (1906) is het gebaseerd op de eigen (territoriale) groepsgrenzen en eigenschappen van de betreffende groep. Zo zou Etnocentrisme zich niet enkel uiten in taal, religie en etniciteit (Sumner, 1906), maar ook in onder andere consumentengedrag en politieke voorkeur (Hammond & Axelrod, 2006).

Onder andere uit het voorbeeld in Californië blijkt dat etnocentrisme als een vorm van *in-group* favoritisme gezien zou kunnen worden. Wanneer sociale categorisering op basis van etniciteit plaatsvindt en zich negatief uit richting personen uit de *out-group*, spreekt men van (vijandig) racisme (Gaertner & Dovidio, 2005). Zoals eerder genoemd treedt etnocentrisme al bij kinderen van jonge leeftijd op. Het zou gedeeltelijk in de menselijke natuur zitten. Zo claimen Kinder en Kam (2009) dat individuele verschillen in etnocentrisme een genetische bron hebben. Dit wordt deels bekrachtigd door D'Andrea Orey en Park (2012), uit wier onderzoek, gebaseerd op de Minnesota Twins Political Survey, blijkt dat bij blanke respondenten de etnocentrische attitude voor 18 procent genetisch bepaald is, en 82 procent ontstaan is vanuit de eigen omgeving.

Hoewel door Hammond en Axelrod (2006) als synoniem gegeven, is xenofobie niet hetzelfde als vijandigheid richting de *out-group*. Etnocentrisme en xenofobie zijn nauw met elkaar verbonden, maar xenofobie omvat naast aversie ook zaken als angst en wantrouwen richting vreemden (van der Dennen, 2000). Een gebrek aan kennis over de ander zou hier een rol in kunnen spelen. Brown, Bradley en Lang (2006) geven hier meer duidelijkheid over. Zij onderzochten of proefpersonen enkel op basis van visuele waarneming negatiever reageerden ten opzichte van mensen uit hun *out-group* (de *out-group* antipathie hypothese) en juist extra positief bij personen uit hun *in-group* (de *in-group* empathie hypothese). De proefpersonen van dit onderzoek kregen behalve een foto geen verdere informatie over de persoon die ze moesten beoordelen. Voor de *out-group* antipathie hypothese bleek niet genoeg ondersteuning, voor de *in-group* empathie theorie daarentegen wel. Men reageerde significant meer enthousiast en plezierig op foto's van personen uit de *in-group*.

Gaertner en Dovidio (2005) concludeerden aan de hand van hun theorie over vijandig racisme dat mensen zich graag niet etnisch bevooroordeeld of xenofob voor willen doen, ondanks dat ze dit vaak wel zijn. In hun vervolgonderzoek (Dovidio & Gaertner, 2007)

bevestigen zij dit, door te stellen dat *in-group* favoritisme op basis van etniciteit plaatsvindt wanneer dit gepaard gaat met andere factoren die niet aan afkomst gerelateerd zijn. Voorbeelden hiervan zijn een lage sociaaleconomische status en, in het geval van strafzaken, zwakke aangedragen verzachtende omstandigheden, zoals een alcoholverslaving.

In-group favoritisme in strafzaken

Volgens Perez, Hosch, Ponder en Trejo (1993) speelt *in-group* favoritisme een duidelijke rol bij strafmaten van rechtszaken. In hun onderzoek werden mensen van twee etnische groepen, Latijns-Amerikanen en Anglo-Amerikanen, berecht voor dezelfde vergrijpen. Jury's bestaande uit een meerderheid van Anglo-Amerikanen veroordeelden significant meer Latijns-Amerikaanse verdachten dan Anglo-Amerikaanse. Vice versa, bij jury's met een Latijns-Amerikaanse meerderheid, was ook een dergelijke vorm van *in-group* favoritisme zichtbaar. Perez et al. verklaarden dat etniciteit in hun resultaten weliswaar een rol speelt, maar dat er meerdere factoren van invloed zijn.

De door Dovidio en Gaertner (2007) gegeven bijkomstige factoren, zoals de sociaaleconomische status of verzachtende omstandigheden, zouden dit kunnen zijn. Dat blijkt ook uit vervolgonderzoek van Espinoza en Willis-Esqueda (2015), en Espinoza, Willis-Esqueda, Toscano en Coons (2015). Espinoza en Willis-Esqueda (2015) toonden aan dat de afkomst van de verdachte invloed heeft op de strafmaat wanneer Amerikanen met een Europese achtergrond deze straf moesten bepalen. De verdachten in kwestie waren Amerikanen van Latijnse en Europese afkomst, die berecht werden voor hetzelfde zware vergrijp. Europees-Amerikaanse juristen bleken significant vaker de doodstraf te geven aan de Latijns-Amerikaanse verdachten, hun *out-group*, dan aan Europees-Amerikaanse verdachten, die tot de *in-group* van de juristen werden gerekend. Behalve zijn afkomst waren ook de sociaaleconomische status en sterkte van de aangekaarte verzachtende omstandigheid op dit effect van invloed. Enkel in combinatie met minstens één andere negatieve factor bleek het significante effect van de etniciteit van toepassing. De sterkte van de aangekaarte verzachtende omstandigheid bleek het sterkst van invloed te zijn op de rechterlijke uitspraak.

Espinoza et al. (2015) lieten vergelijkbare resultaten zien. Een volledig Europees-Amerikaanse jury bleek Mexicaanse verdachten significant zwaarder te straffen dan Canadese, hoewel er sprake was van eenzelfde vergrijp. Ook hier waren extra negatieve factoren nodig om dit effect te krijgen. De sociaaleconomische status bleek van sterkere invloed op de resultaten dan de afkomst van de verdachte.

De hierboven genoemde onderzoeken laten zien dat *in-group* favoritisme, weliswaar pas in samenwerking met een extra factor, van invloed is op de veroordeling van een negatieve handeling (in dit geval een misdaad) en de beoordeling van de strafmaat. Er is echter nog geen onderzoek gedaan naar mogelijke effecten van *in-group* favoritisme wanneer er sprake is van een positief effect, zoals op de beoordeling of beloning van bijvoorbeeld een goede daad. Eerder onderzoek omhelsde enkel *in-group* favoritisme wanneer er, zoals gemeld, sprake was van een negatieve factor of bij neutrale situaties. Op het gebied van vrijgevigheid en beloningsmaten bij een neutrale situatie hebben Vaughan, Tajfel en Williams (1981) aangetoond dat kinderen guller zijn richting hun *in-group* dan richting hun *out-group*. Hierbij was er geen negatieve of positieve bijkomstigheid bij beide groepen aanwezig; enkel een verschil in de kleur die de groep omschreef.

In dit onderzoek zal juist gekeken worden naar de invloed van een positieve extra bijkomstigheid op beoordelingen en beloningen, door personen van verschillende afkomst te koppelen aan een goede daad. Er wordt geprobeerd te achterhalen in welke mate *in-group* favoritisme op basis van afkomst van invloed is op de beoordeling van een persoon, op de door hem ondernomen actie en op de mate waarin men vindt dat deze persoon beloond dient te worden. De onderzoeksvraag luidt dan ook:

In welke mate heeft in-group favoritisme invloed op de beoordeling van een persoon en zijn verrichte goede daad?

De deelvragen om een antwoord op de onderzoeksvraag te geven zullen zijn:

- *In welke mate heeft in-group favoritisme invloed op de beoordeling van een persoon die een goede daad heeft verricht?*
- *In welke mate heeft in-group favoritisme invloed op de beoordeling van een goede daad?*
- *In welke mate heeft in-group favoritisme invloed op de beoordeling van een mogelijke beloning voor een verrichte goede daad?*

Aan de hand van zelfgeschreven fictieve krantenartikelen, waarin enkel de afbeelding van de hoofdpersoon varieert, zullen de proefpersonen een waardeoordeel geven over deze persoon en de door hem verrichte daad. Om de veroordeling tot de *in-* of *out-group* zo min mogelijk te laten beïnvloeden door de sociale wenselijkheid niet racistisch te zijn (Gaertner & Dovidio, 2005), zal geschreven informatie over de naam, afkomst of uiterlijke kenmerken van de hoofdpersoon niet gegeven worden. Enkel de leeftijd van de persoon zal gegeven worden. Met

het oog op de beoordeling tot de *in-group* zal deze leeftijd overeenkomen met die van de proefpersonen. De beoordeling zal puur op basis van visuele waarneming gemaakt worden. Hierdoor wordt getracht de aandacht niet op de afkomst van de persoon te leggen. Het onderscheid zal gemaakt worden op basis van etnische profilering; het verschil tussen allochtone en autochtone Nederlanders.

Tevens zal gekeken worden of op dit gebied verschillen optreden als er sprake is van een verschil tussen een zeer heldhaftige daad of 'gewoon' een goede. Bij de heldhaftige daad zal sprake zijn van het redden van mensenlevens, terwijl bij de goede daad vrijwillig een positieve bijdrage aan de maatschappij geleverd zal worden. Logischerwijs is het op voorhand aannemelijk dat een heldendaad (significant) positiever beoordeeld zal worden dan een goede daad.

Wat betreft een hypothese aangaande *in-group* favoritisme ligt het, op basis van de conclusie van Brown et al. (2006), in de lijn der verwachting dat de attitudes bij personen uit de *out-group* weliswaar positief zullen zijn, maar minder positief dan bij personen uit de *in-group*. De resultaten zullen echter tweezijdig getoetst worden, aangezien er ook de mogelijkheid bestaat dat de persoon uit de *out-group* positiever beoordeeld wordt, daar de handelingen van de persoon minder in de lijn der verwachting van de beoordelaar liggen en zo tot een positief verrassingseffect leiden.

Methode

Materialen

Voor dit onderzoek zijn twee verschillende fictieve krantenartikelen geschreven; één waarbij de hoofdpersoon een heldendaad heeft verricht door drie mensen uit een brandende auto te redden, en één waarin staat dat de hoofdpersoon met regelmaat een goede daad verricht door ouderen te helpen bij het doen van boodschappen. Geschreven informatie over de naam of afkomst van de hoofdpersoon is niet gegeven. In het artikel was enkel een foto te zien, waarop de persoon lachend was afgebeeld, en zichtbaar was of hij autochtoon of allochtoon is. Van beide artikelen waren dus twee varianten, die behalve de illustratie identiek waren. Dit wordt verder verduidelijkt in Tabel 1.

Tabel 1. De inhoud van de vier verschillende artikelen.

		Daad	
		Heldendaad	Goede daad
Afkomst	Autochtoon	Bijlage 1	Bijlage 4
hoofdpersoon	Allochtoon	Bijlage 3	Bijlage 2

Deze krantenartikelen waren digitaal te lezen, als onderdeel van een digitale vragenlijst, waarmee dit onderzoek is afgenomen. Om voor de proefpersonen niet duidelijk te maken waar de nadruk van het onderzoek op lag, zijn er twee versies van de vragenlijst gemaakt, die random verdeeld werden. Bij de ene versie werden Bijlage 1 en Bijlage 2 getoond, en bij de andere Bijlage 3 en Bijlage 4. De bijbehorende vragen waren in beide vragenlijsten identiek. De inhoud van de vragenlijst wordt verder verduidelijkt in de paragraaf ‘Design en procedure’.

De in het proefmateriaal gebruikte afbeeldingen zijn verkregen via de stimulusdatabase ADFES (2011) (De twee foto’s van de Nederlandse en Marokkaanse personen, met bijschriften ‘De A9-held’ of ‘De vrijwilliger van Humanitas’), via Haren de Krant (2011, webpagina) (dit betreft de foto van de in brand staande auto) en via Fietsmaatjes Rotterdam (2013, webpagina) (dit betreft de foto van de groep lachende bejaarde mensen).

Participanten

Aan het onderzoek deden 46 participanten mee, 29 vrouwen tegenover 15 mannen. De gemiddelde leeftijd van deze respondenten was 21,1 jaar. Deze personen hadden allen van Nederlandse origine moeten zijn, hierna te noemen: autochtoon. In het geval van een niet-

Nederlandse of dubbele nationaliteit zijn de antwoorden van deze proefpersoon uit de resultaten gehaald. Dit is eenmaal het geval geweest. Om de samenstelling van de groep proefpersonen in stand te houden en op voorhand niet duidelijk te maken waar de nadruk van het onderzoek op ligt, werd de nationaliteit pas aan het eind van het onderzoek gevraagd, samen met andere persoonlijke gegevens als leeftijd en geslacht.

Een tweede criterium voor de proefpersonen was dat participanten jongvolwassen waren, tussen achttien en dertig jaar oud. Dit zou de kans verlagen dat zij de te beoordelen persoon tot hun *out-group* rekenen op basis van leeftijd. De nadruk van dit onderzoek lag immers op etniciteit. Omwille van dit criterium zijn ook de resultaten van een 55-jarige respondent niet meegenomen in de resultaten. Uiteindelijk zijn dus de resultaten van 44 respondenten meegenomen in dit onderzoek.

De deelname was anoniem. Men was gemiddeld ongeveer 9,5 minuut bezig met het experiment.

Design en procedure

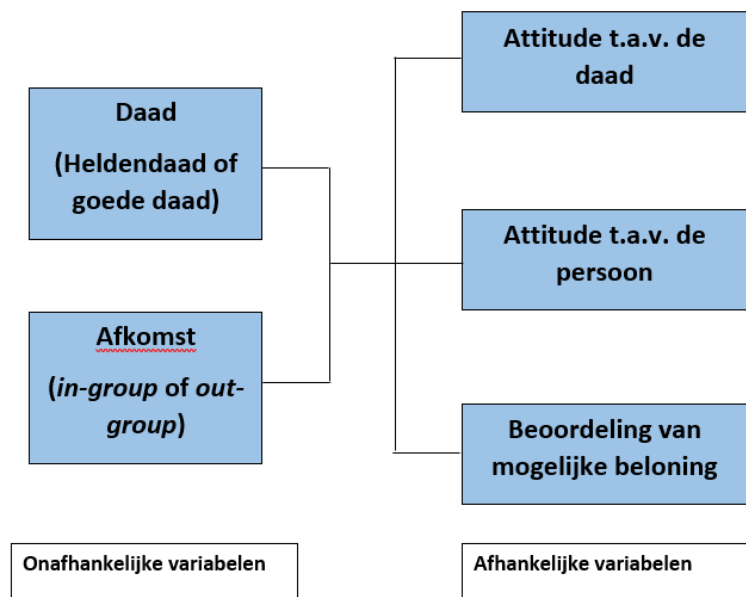
Dit experiment bestond uit een 2 x 2 design, waarbij de onafhankelijke variabelen de verrichte daad en de afkomst van de persoon waren. De verrichte daad liet zich onderscheiden in een goede daad of een heldendaad, en de afkomst in *in-group* (autochtoon) of *out-group* (allochtoon).

Er was sprake van een binnenproefpersoonontwerp, aangezien elke proefpersoon werd blootgesteld aan allebei de items van beide onafhankelijke variabelen, hoewel deze in verschillende combinaties werden voorgelegd. De helft van de proefpersonen werd zoals genoemd eerst blootgesteld aan het krantenartikel van Bijlage 1, en kreeg vervolgens Bijlage 2 te zien. Daartegenover begon de andere helft met Bijlage 3, gevolgd door Bijlage 4. Versie 1, met Bijlage 1 en Bijlage 2, is door 21 respondenten ingevuld, en versie 2, met Bijlage 3 en 4, door 23 respondenten.

De afhankelijke variabelen waren de attitude ten aanzien van de verrichte daad, de attitude ten aanzien van de persoon, en de beoordeling van een mogelijke beloning. De attitude ten aanzien van de daad werd gemeten door middel van vragen over in welke mate deze als goed, sympathiek, dapper, verstandig, noodzakelijk, belangrijk, bijzonder, voorbeeldig, inspirerend, normaal en heldhaftig beschouwd werden. Met behulp van een 7-punts Likertschaal (helemaal mee eens – helemaal mee oneens) is dit gevraagd. Doordat de beoordeling van de daad als ‘normaal’ op meerdere wijzen geïnterpreteerd kon worden, zijn de antwoorden op deze vraag niet meegenomen in de resultaten.

De attitude ten aanzien van de persoon werd gemeten aan de hand van vragen over in welke mate deze als goed, sympathiek, dapper, angstaanjagend, leuk, slim, afschrikwekkend, aantrekkelijk, voorbeeldig, heldhaftig, een inspiratiebron, iemand met wie men zich kan identificeren en een goede burger beschouwd wordt. Ook hier is een 7-punts Likertschaal toegepast (helemaal mee eens – helemaal mee oneens).

Voor de beoordeling van een mogelijke beloning zijn enkele beloningsvormen voorgesteld. Dit betrof het ereburgerschap in zijn woonplaats, een volledige vergoeding voor een studie of opleiding, een gemeentelijke of Koninklijke erepenning, een standbeeld op een openbare plek, en ontmoetingen met de Koning of de burgemeester van zijn woonplaats. De proefpersoon moest hierop aangeven in welke mate hij de voorgestelde beloningen passend achtte, ook hier met behulp van een 7-punts Likertschaal (helemaal mee eens – helemaal mee oneens). Daarnaast moesten respondenten een passend geldbedrag als beloning vrij invoeren. Dit zou mogelijk de attitudes ten aanzien van de beloningen kunnen concretiseren.

Figuur 1. De verbinding tussen onafhankelijke en afhankelijke variabelen.

Hoe de onafhankelijke en afhankelijke variabelen met elkaar in verbinding staan is verduidelijkt in Figuur 1.

Door middel van online enquêteprogramma Qualtrics is het onderzoek opgezet. De krantenberichten werden als afbeelding ingevoegd. Respondenten hadden eenmalig onbeperkt de tijd het eerste krantenartikel over de heldendaad te aanschouwen, waarop de eerste set vragen volgde. Na het invullen hiervan kwam het tweede artikel in beeld, over de ‘goede daad’. Ook hier hadden de proefpersonen eenmalig onbeperkt de tijd deze door te nemen, waarna dezelfde vragenlijst volgde als ervoor. Tot slot werden de participanten gevraagd naar hun leeftijd, geslacht, hoogst genoten opleiding, en nationaliteit, en of zij een dubbel paspoort hadden.

Instrumentatie

Door middel van de eerdergenoemde vragen zijn de attitudes ten opzichte van de verrichte daden, de personen (uit de *in- of out-group*) en de mogelijke beloning gemeten. Om de betrouwbaarheid tussen deze items te meten is Cronbach's α toegepast.

Ten aanzien van de persoon uit de *in-group* die een heldendaad verrichte, bleek de betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van de daad zelf, bestaande uit negen items, goed: $\alpha = .96$. De betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van deze persoon, bestaande uit dertien items, was adequaat: $\alpha = .73$. De betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van de gepastheid van een beloning voor deze persoon, bestaande uit zeven items, was adequaat: $\alpha = .78$.

Ten aanzien van een persoon uit de *out-group* die een goede daad verrichtte, bleek de betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van deze daad zelf, bestaande uit negen items, goed: $\alpha = .82$. De betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van deze persoon, bestaande uit dertien items, was adequaat: $\alpha = .75$. De betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van de gepastheid van een beloning voor deze persoon, bestaande uit zeven items, was goed: $\alpha = .82$.

Ten aanzien van een persoon uit de *out-group* die een heldendaad verrichtte, was de betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van deze heldendaad, bestaande uit negen items, goed: $\alpha = .93$. De betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van de persoon zelf, bestaande uit dertien items, was ook goed: $\alpha = .81$. De betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van de gepastheid van een beloning voor deze persoon, bestaande uit zeven items, was adequaat: $\alpha = .68$.

Ten aanzien van een persoon uit de *in-group* die een goede daad verrichte, was de betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van deze goede daad, bestaande uit negen items, adequaat: $\alpha = .79$. De betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van de persoon zelf, bestaande uit dertien items, was goed: $\alpha = .83$. De betrouwbaarheid van de attitude ten opzichte van de gepastheid van een beloning was voor deze persoon, bestaande uit zeven items, ook goed: $\alpha = .88$.

Statistische toetsing

Om erachter te komen of er significante verschillen bestaan tussen de beoordeling van personen uit *in- of out-group* en de door hen verrichte daden en beloningen hiervoor, zijn de gemeten attitudes vergeleken door middel van een *Independent Samples t-test*.

Resultaten

Door gebruik te maken van een 7-punts Likertschaal, gaven de cijfers 1 tot en met 7 de mening van de proefpersonen weer. Hierbij was 1 de meest positieve attitude en 7 de meest negatieve. Ook bij de gemiddelden duidt een lage score dus op een positieve attitude.

In tegenstelling tot de overige vragen, betrof het bij de vragen over de mate waarin de persoon als angstaanjagend of afschrikwekkend werden beoordeeld negatief ingestelde subjecten. De door de proefpersonen gegeven antwoorden zijn daarom omgepoold, zodat de scores gelijkgesteld werden ten opzichte van de positief ingestelde vragen.

Attitudes ten aanzien van de heldendaad en goede daad

Op alle drie de afhankelijke variabelen was er sprake van een hoofdeffect van de onafhankelijke variabele 'daad'. Dit houdt in dat de gemeten attitudes ten aanzien van de daad, de persoon en de mogelijke beloning significant positiever waren bij de heldendaad dan bij de goede daad (Tabel 2), hetgeen een verwacht resultaat was. Uit een *t*-toets voor de gemiddelde attitude ten opzichte van de daad bleek er een significant verschil te zijn tussen de heldendaad ($M = 2.05$) en de goede daad ($M = 2.72$) ($t(43) = 3.65, p = .001$). Dit gold ook voor de gemiddelde attitude ten aanzien van de persoon ($t(43) = 2.56, p = .014$) (Heldendaad $M = 2.44$; Goede daad $M = 2.65$). De gemiddelde attitude ten aanzien van een passende beloning bleek significant minder negatief voor de heldendaad ($M = 4.02$) dan voor de goede daad ($M = 5.31$) ($t(43) = 7.87, p < .001$).

Tabel 2. De gemiddelde attitudes ten opzichte van de daad, de persoon en de beloning, afgezet tegen de heldendaad of de goede daad.

	Daad	Gemiddelde attitude (M)	Standaardafwijking (SD)	N
Daad	Heldendaad	2.05	1.13	44
	Goede daad	2.72	.67	44
Persoon	Heldendaad	2.44	.50	44
	Goede daad	2.65	.59	44
Passende Beloning	Heldendaad	4.02	.87	44
	Goede daad	5.31	1.07	44

Attitudes ten aanzien van de afkomst

Een hoofdeffect van de onafhankelijke variabele ‘afkomst’ op de drie afhankelijke variabelen bleek beperkt. Er was enkel sprake van een significant verschil bij de attitude ten opzichte van de persoon ($t(43) = 2.56, p = .014$). Hierbij bleek de persoon uit de *out-group* positiever beoordeeld te worden ($M = 2.44$) dan de persoon uit de *in-group* ($M = 2.65$), wat ingaat tegen de hypothese dat de *in-group* positiever beoordeeld zou worden dan de *out-group*.

Tabel 3. De gemiddelde attitudes ten opzichte van de daad, de persoon en de beloning, afgezet tegen de afkomst.

	Afkomst	Gemiddelde attitude (M)	Standaardafwijking (SD)	N
Daad	<i>Out-group</i>	2.25	.91	44
	<i>In-group</i>	2.52	1.04	44
Persoon	<i>Out-group</i>	2.44	.51	44
	<i>In-group</i>	2.65	.59	44
Passende Beloning	<i>Out-group</i>	4.53	1.17	44
	<i>In-group</i>	4.80	1.16	44

Attitudes ten aanzien van zowel de daad als de afkomst

Wat betreft de effecten van zowel de onafhankelijke variabele ‘daad’ als ‘afkomst’ op de afhankelijke variabelen (de attitudes ten aanzien van de daad, persoon en beloning), bleek ook dat in het merendeel van de gevallen deze attitudes ten opzichte van de heldendaad significant positiever waren dan ten opzichte van de goede daad (Zie Tabel 4). Een *t*-toets voor de gemiddelde attitude ten opzichte van de daad bij de *in-group* toonde dit significante verschil tussen de heldendaad en de goede daad ($t(42) = 2.63, p = .012$). Dit gold ook voor de gemiddelde attitude ten opzichte van de persoon bij de *in-group* ($t(42) = 2.30, p = .026$), en de gemiddelde attitude ten opzichte van een passende beloning bij de *out-group* ($t(35.30) = 5.10, p < .001$) en de *in-group* ($t(42) = 3.56, p = .001$). Enkel bij de persoon uit de *out-group* bleken de verschillen van de gemiddelde attitudes ten opzichte van de daad en de persoon niet significant. Dit betekent dat men niet significant positiever tegenover deze persoon staat op basis van zijn verrichte daad, en dat men een heldendaad van een persoon uit de *out-group* niet positiever beoordeelt dan een goede daad.

Er bleek slechts één significant verschil te bestaan tussen de *in-* en *out-group*, te weten de attitude ten aanzien van de persoon die een goede daad verrichtte. Hierbij bleek de persoon uit

de *out-group* positiever beoordeeld te worden ($M = 2.45$) dan de persoon uit de *in-group* (2.84), zo bleek uit een *t*-toets ($t(42) = 2.28, p = .028$). Dit gaat in tegen de hypothese dat de *in-group* positiever beoordeeld zou worden.

Welke items ten grondslag liggen aan dit significante verschil wordt verder verduidelijkt in Tabel 6. Hierin zijn de items ten aanzien van de persoon die een heldendaad verrichtte niet meegenomen, aangezien hier geen significant verschil tussen de *in-* en *out-group* bleek te bestaan. Significante verschillen ten aanzien van de daad of de beloning werden verder niet gevonden op basis van afkomst.

Tabel 4. De gemiddelde attitudes ten opzichte van de daad, de persoon en de beloning, bij de *in-* en *out-group*, afgezet tegen de heldendaad of de goede daad.

	Afkomst	Daad	Gemiddelde attitude (M)	Standaardafwijking (SD)	N
Daad	<i>Out-group</i>	Heldendaad	2.00	1.05	23
		Goede daad	2.53	.66	21
Daad	<i>In-group</i>	Heldendaad	2.12	1.24	21
		Goede daad	2.89	.64	23
Persoon	<i>Out-group</i>	Heldendaad	2.43	.54	23
		Goede daad	2.45	.48	21
Persoon	<i>In-group</i>	Heldendaad	2.45	.46	21
		Goede daad	2.84	.63	23
Passende beloning	<i>Out-group</i>	Heldendaad	3.84	.75	23
		Goede daad	5.29	1.08	21
Passende beloning	<i>In-group</i>	Heldendaad	4.22	.96	21
		Goede daad	5.33	1.08	23

Attitudes ten aanzien van een passende geldbeloning

Wanneer een passende beloning uitgedrukt moest worden in een geldbedrag, bleek dit gemiddeld hoger wanneer een persoon uit de *out-group* een heldendaad had verricht, terwijl de bedragen bij de goede daad juist hoger waren voor personen uit de *in-group* (Zie Tabel 5). Deze verschillen bleken echter niet significant. Dit was ook in algemene zin het geval; wanneer er enkel gekeken werd naar de hoofdeffecten van de variabele afkomst bleek er geen significant verschil voor de mate waarin een geldbeloning passend werd geacht voor een persoon uit de *in-* of *out-group*.

Er bleek wel een significant verschil uit een *t*-toets voor de mate waarin een geldbeloning passend werd geacht tussen personen die een heldendaad of goede daad verrichtten ($t(43) = 3.00, p = .004$). Voor een heldendaad vond men een hoger geldbedrag ($M = €1221,59$) meer op zijn plaats dan voor een goede daad ($M = €325,00$). Hier was enkel sprake van het hoofdeffect van de onafhankelijke variabele ‘daad’ (Tabel 5). Dit sluit aan bij de verwachting dat de heldendaad positiever beoordeeld zou worden dan de goede daad.

Uit een *t*-toets voor de mate van een geldbeloning bij zowel de *in*- als *out-group*, bleek enkel een significant verschil tussen de heldendaad en de goede daad voor de mate waarin een geldbeloning passend was voor de persoon uit de *out-group* ($t(22.52) = 2.74, p = .012$) (Heldendaad $M = €1650,00$; Goede daad $M = €183,33$). Dit duidt erop dat men gemiddeld een persoon uit de *out-group* die een heldendaad heeft verricht royaler zou belonen dan in het geval van een goede daad, maar dat dit niet van toepassing zou zijn bij een persoon uit de *in-group* (Tabel 5).

Tabel 5. Passend geachte geldbedragen, met en zonder de variabele ‘daad’, voor de *in-group* en *out-group*; en zonder de variabele ‘afkomst’ voor de heldendaad en goede daad.

			Bedrag in € (M)	Standaardafwijking (SD)	N
Passende geldbeloning	Heldendaad	<i>In-group</i>	752.38	1146.02	21
		<i>Out-group</i>	1650.00	2554.45	23
	Goede daad	<i>In-group</i>	454.35	1058.94	23
		<i>Out-group</i>	183.33	264.62	21
Algemeen passende geldbeloning	<i>In-group</i>		596.59	1098.75	44
	<i>Out-group</i>		950.00	1979.95	44
Algemeen passende geldbeloning	Heldendaad		1221.59	2038.39	44
	Goede daad		325.00	790.59	44

Attitudes ten aanzien van de persoon die een goede daad heeft verricht

Aangezien een *t*-test een significant positievere attitude voor de *out-group* aanduidde wat betreft de attitude ten aanzien van de persoon die een goede daad heeft verricht, wordt hier gespecificeerd welke gevraagde items daartoe hebben bijgedragen. Uit *t*-toetsen van de mate waarin deze persoon als goed ($t(42) = 2.27, p = .028$), sympathiek ($t(42) = 2.27, p = .028$), een voorbeeld ($t(42) = 2.24, p = .030$) en een goede burger werd beoordeeld ($t(42) = 2.56, p = .014$), bleek de persoon uit de *out-group* significant positiever beoordeeld te worden. Bij het

merendeel van de overige items lijkt de persoon uit *out-group* ook positievere attitudes te halen dan de persoon uit de *in-group*, al zijn deze verschillen niet significant.

Tabel 6. De attitudes ten aanzien van de persoon die een goede daad heeft verricht, naar gevraagd item en afkomst.

Gevraagd item	Afkomst	Gemiddelde attitude (M)	Standaardafwijking (SD)	N
Goed	<i>Out-group</i>	1.43	.51	21
	<i>In-group</i>	1.91	.85	23
Sympathiek	<i>Out-group</i>	1.43	.51	21
	<i>In-group</i>	1.91	.85	23
Dapper	<i>Out-group</i>	4.33	1.24	21
	<i>In-group</i>	4.57	1.41	23
Angstaanjagend (omgepoold)	<i>Out-group</i>	1.48	.81	21
	<i>In-group</i>	1.78	.90	23
Leuk	<i>Out-group</i>	2.71	1.23	21
	<i>In-group</i>	3.09	1.04	23
Slim	<i>Out-group</i>	3.29	1.07	21
	<i>In-group</i>	3.22	.85	23
Afschrikwekkend (omgepoold)	<i>Out-group</i>	1.52	.87	21
	<i>In-group</i>	1.87	.92	23
Aantrekkelijk	<i>Out-group</i>	3.86	1.28	21
	<i>In-group</i>	4.22	1.28	23
Een voorbeeld	<i>Out-group</i>	2.05	.74	21
	<i>In-group</i>	2.57	.79	23
Iemand met wie ik mij kan identificeren	<i>Out-group</i>	2.86	.79	21
	<i>In-group</i>	3.39	1.23	23
Een held	<i>Out-group</i>	3.52	1.47	21
	<i>In-group</i>	3.87	1.79	23
Een inspiratiebron	<i>Out-group</i>	1.86	.73	21
	<i>In-group</i>	2.39	1.03	23
Een goede burger	<i>Out-group</i>	1.52	.68	21
	<i>In-group</i>	2.13	.87	23

Conclusie en discussie

Op basis van de resultaten kan geconcludeerd worden dat de hypothese aangaande de variabele ‘verrichte daad’ aangenomen mag worden. Een heldendaad werd significant positiever beoordeeld dan een goede daad, net als de persoon die deze uitvoerde en de mate waarin hij beloond zou kunnen worden.

De hypothese dat er sprake van *in-group* favoritisme zou zijn op de attitude ten aanzien van de verrichte daad, de persoon die deze uitvoerde en de mate waarin hij beloond zou kunnen worden wordt daarentegen verworpen. Er bleken nauwelijks significante verschillen te bestaan tussen deze attitudes ten aanzien van de *in-* en *out-group*. De theorie van Brown et al. (2006) over een positievere attitude voor de *in-group* dan voor de *out-group* geldt dus niet op het gebied van een verrichte goede daad of heldendaad. Wanneer een heldendaad verricht wordt, is de beoordeling door jongvolwassen Nederlanders hiervan niet beïnvloed door de afkomst van de persoon. De significante verschillen die werden gevonden duiden juist op het tegendeel van de hypothese: Hoewel de attitudes bij een goede daad ten aanzien van de daad en de mogelijke beloning niet verschilden op basis van afkomst, bleek de beoordeling van de persoon juist significant positiever voor iemand uit de *out-group*. De mate waarin men deze persoon goed, sympathiek, een voorbeeld en een goede burger vond speelde hier een voorname rol in.

Het verschil in de mate waarin men de persoon uit de *out-group* door het verrichten van een goede daad als een voorbeeld ziet is hier wellicht het meest verrassend. Hoewel hier in de vragenlijst niet naar gevraagd is, zou dit mogelijk kunnen komen doordat deze persoon wordt afgezet tegen zijn groepsgenoten uit de *out-group*. Als men in algemene zin een negatievere attitude ten aanzien van de *out-group* heeft (Gaerter en Dovidio, 2005), kan het zo zijn dat men deze persoon meer als een voorbeeld voor andere jongeren van Marokkaanse komaf ziet, dan als een voorbeeld voor zichzelf.

Dat men een persoon uit de *out-group* beter, sympathieker, en een betere burger vindt dan een persoon uit de *in-group* wanneer zij een goede daad verrichtten, valt mogelijk te verklaren doordat men dit gedrag minder snel bij een persoon uit de *out-group* zou verwachten. Hierdoor zou een positief verrassingseffect kunnen optreden wanneer men deze persoon en zijn daad vergelijkt met andere *out-group* personen. Of men deze persoon daadwerkelijk met andere *out-group* personen vergelijkt, of juist vanuit het perspectief van de *in-group* beoordeelt, is onbekend.

Tevens is gebleken dat de beoordelaars, ongeacht *in-group* favoritisme, over het algemeen een (licht) negatieve attitude ten aanzien van de beloningsvormen hadden. Er is niet

gevraagd of respondentent überhaupt van mening waren dat de persoon beloond moest worden voor zijn verrichtte daden. Hoewel Cronbach's α een betrouwbare samenhang tussen de gevraagde items toonde, is het mogelijk dat de genoemde beloningsvormen toch niet aansloten bij de ideeën van de respondenten over een mogelijke beloning. Dit was bijvoorbeeld ook het geval bij het op te geven bedrag voor een passende geldbeloning. Hierbij werd bij de heldendaad acht keer €0,00 aangegeven, en negentien keer bij de goede daad, wat mede heeft bijgedragen aan de relatief hoge standaardafwijkingen.

Het aantal deelnemende respondenten zou van invloed kunnen zijn geweest op de resultaten van dit onderzoek. Elke variabele is door 21 of 23 respondenten beoordeeld, wat voldoende is voor betrouwbare resultaten. Deze respondenten behoorden qua leeftijd en afkomst ook tot de doelgroep, waardoor de populatievaliditeit kwalitatief gezien in orde was; jongvolwassenen moesten een oordeel geven over jongvolwassenen. Op basis van leeftijd zal er dus geen categorisering tussen een *in-group* en *out-group* hebben plaatsgevonden. Kwantitatief gezien dient wel rekening gehouden te worden met het feit dat wanneer het aantal respondenten iets groter was geweest, dit al een sterke invloed op de resultaten zou kunnen hebben.

Tevens is er geen controlegroep geweest, die dezelfde vragenlijst heeft ingevuld over de verrichte heldendaad en goede daad zonder de foto van de persoon te hebben gezien. Hiermee had onder andere een meer objectieve attitudemeting ten aanzien van de daad en beloning uitgevoerd kunnen worden, om te controleren of de persoon in kwestie hierop van invloed is.

De grootste mogelijke restrictie van dit onderzoek schuilt echter in de vraag in welke mate men de via de krantenberichten getoonde personen tot de *in-*, maar met name de *out-group* rekent. De vraag in welke mate men zich kon identificeren met de persoon uit het bericht toonde immers geen significante verschillen tussen de *in-group* en *out-group*. Wat betreft afkomst is er een zeer brede groep van personen mogelijk die in dit onderzoek tot één persoon gereduceerd is; een jongeman van Marokkaanse afkomst. De vraag blijft in welke mate men personen met bijvoorbeeld een Aziatische of Centraal-Afrikaanse achtergrond tot de *out-group* zou rekenen, en of dit wel tot significante verschillen zou leiden. Daarnaast zijn de respondenten niet naar hun politieke voorkeur gevraagd, en zijn zij hier dus ook niet op gecategoriseerd. Ervan uitgaande dat bijvoorbeeld aanhangers van de PVV negatiever tegenover hun *out-group* staan dan linkse stemmers, had de politieke kleur van invloed kunnen zijn geweest op de resultaten.

Wellicht had een eventuele beoordeling tot de *out-group* versterkt kunnen zijn wanneer de afkomst van de persoon meer benadrukt was geweest, bijvoorbeeld door de naam van de persoon in het krantenbericht te vermelden. (Hierbij zou ervan uit worden gegaan dat de afkomst al dan niet gedeeltelijk uit de naam te herleiden valt). De kanttekening die hierbij gemaakt kan worden is echter wel dat dit het doel van het onderzoek voor de proefpersonen zou kunnen verduidelijken, en zo bij zou kunnen dragen aan de wenselijkheid niet racistisch te zijn (Gaertner en Dovidio, 2005). Hier is in huidig onderzoek bewust rekening mee gehouden door dergelijke vermeldingen weg te laten.

Aangezien er in het verleden nog nauwelijks onderzoek is gedaan naar de invloed van *in-group* favoritisme op de attitude ten aanzien van een goede daad, is een suggestie voor mogelijk vervolgonderzoek om het huidige onderzoek in de breedte uit te breiden, door het vanuit het perspectief van een andere *in-group* uit te voeren. Aangezien in dit onderzoek het referentiekader van jongvolwassen mensen met een volledig Nederlandse achtergrond is genomen, zou er onderzocht kunnen worden in welke mate *in-group* favoritisme de attitude van mensen uit een andere leeftijdscategorie of van een andere afkomst beïnvloedt. Dit zou in algemene zin uitspraken over de invloed van *in-group* favoritisme op de attitude ten aanzien van een goede daad ten goede komen.

Tevens moest men in dit onderzoek over de persoon oordelen op basis van een foto waar deze lachend op stond. Of deze gezichtsexpressie van invloed is geweest op de mate waarin men deze personen tot de *in-* of *out-group* rekent, en op de attitude ten aanzien van de goede daad, is onbekend. Mogelijk vervolgonderzoek zou zich ook hierop kunnen richten.

Met dit onderzoek is aangetoond dat onder jongvolwassen Nederlanders de invloed van *in-group* favoritisme op de attitude van een persoon en zijn verrichte goede daad beperkt is. Waar bij eerder onderzoek naar de invloed van *in-group* favoritisme de focus vaak lag op een bijkomende negatieve factor, is via dit onderzoek getracht een begin te vormen naar vergelijkbaar onderzoek, maar met een bijkomende positieve factor; de verrichting van een goede daad of heldendaad. Hoewel vervolgonderzoek vanuit het perspectief van andere *in-groups* noodzakelijk is om in ruime zin de invloed van *in-group* favoritisme op dit onderwerp te kunnen achterhalen, kan er in ieder geval gesteld worden dat het oordeel van Nederlandse jongvolwassenen over de heldendaad van Vincent Bakker in oktober 2016 niet beïnvloed was door zijn Surinaamse afkomst. Voor bijvoorbeeld media kan dit bijdragen aan de manier van verslaggeving in het geval van heldendaden.

Referenties

- Anoniem. (2016, 30 december). Re: Vincent Bakker: in één klap een held na actie op A20. *Algemeen Dagblad*. Geraadpleegd op www.ad.nl
- Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R. M. (2010). *Social psychology* 7th Ed.
- Baron, A. S., & Banaji, M. R. (2006). The development of implicit attitudes evidence of race evaluations from ages 6 and 10 and adulthood. *Psychological Science*, 17(1), 53-58.
- Bennett, M., Lyons, E., Sani, F., & Barrett, M. (1998). Children's subjective identification with the group and in-group favoritism. *Developmental psychology*, 34(5), 902.
- Brown, L. M., Bradley, M. M., & Lang, P. J. (2006). Affective reactions to pictures of ingroup and outgroup members. *Biological psychology*, 71(3), 303-311.
- D'Andra Orey, B., & Park, H. (2012). Nature, nurture, and ethnocentrism in the Minnesota twin study. *Twin Research and Human Genetics*, 15(1), 71-73. DOI 10.1375/twin.15.1.71
- Dennen, J. M. G. van der (2000). Of Badges, Bonds and Boundaries: Ingroup/outgroup differentiation and ethnocentrism revised. In K. Thienpont, & R. Cliquet (Eds.), *In-group/out-group behaviour in modern societies. An evolutionary perspective*. 37-74. Leiden: NJCM Boekerij.
- Dovidio, J. F., & Gaertner, S. L. (2007). Understanding contemporary racism: Prejudice among the well-intentioned. In C. Willis-Esqueda (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation: Motivational aspects of prejudice and racism*, 53. 43-67.
- Espinoza, R. K. E., Willis-Esqueda, C. (2015). The Influence of Mitigation Evidence, Ethnicity, and SES on Death Penalty Decisions by European American and Latino Venire Persons. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 20(2), 288-299.
- Espinoza, R. K. E., Willis-Esqueda, C., Toscano, S., Coons, J. (2015). The Impact of Ethnicity, Immigration Status, and Socioeconomic Status on Juror Decision Making. *Journal of ethnicity in criminal justice*, 13(3), 197-216.
- Fietsmaatjes Rotterdam (2013). *12 fietsmaatjes aan de koffie bij Humanitas Bergweg* [foto]. Verkregen via <http://www.fietsmaatjesrotterdam.nl/de-schieroute-met-de-fietsmaatjes-rotterdam-op-20-juni-2013/>
- Gaertner, S. L. & Dovidio, J. F. (2005). Understanding and Addressing Contemporary Racism: From Aversive Racism to the Common Ingroup Identity Model. *Journal of Social Issues*, 61(3), 615-639.

- Halkes, J. (2016, 21 oktober). A20-held: Ik wilde die kinderen levend eruit krijgen. *Metro*.
Geraadpleegd op: www.metronieuws.nl
- Hammond, R. A., & Axelrod, R. (2006). The Evolution of Ethnocentrism. *Journal of Conflict Resolution*, 50(6).
- Haren de Krant (2011). *Autobrand a28* [foto]. Verkregen via
<http://www.harendekrant.nl/uitgebrand-op-snelweg/>
- Kinder, D. R., & Kam, C. D. (2009). *Us against them: Ethnocentric foundations of American opinion*. Chicago, IL: The University of Chicago Press.
- Kolk, D. van der (2016, 18 december). A20-held: Ik word nog bijna dagelijks herkend. *Metro*.
Geraadpleegd op: www.metronieuws.nl
- Krol, F. van der (2016, 21 oktober). Held Vincent (26) redt twee kinderen uit brandende auto. *Algemeen Dagblad*. Geraadpleegd op: www.ad.nl
- Krol, F. van der (2016, 29 december). Vincent Bakker: in één klap een held na actie op A20. *Algemeen Dagblad*. Geraadpleegd op www.ad.nl
- LeVine, R. A., & Campbell, D.T. (1972). *Ethnocentrism*. New York: John Wiley
- Meier, S., Pierce, L., Vaccaro, A., & La Cara, B. (2016). Trust and in-group favoritism in a culture of crime. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 132, 78-92.
- Nederlandse Omroep Stichting (2016, 21 oktober). Heldendaad op A20: kinderen net op tijd bevrijd uit brandende auto. Geraadpleegd op: www.nos.nl
- Perez, D. A., Hosch, H. M., Ponder, B., & Trejo, G. C. (1993). Ethnicity of defendants and jurors as influences on jury decisions. *Journal of Applied Social Psychology*, 23, 1249-1262. doi:10.1111/j.1559-1886.1993.tb01031.x
- Schalk, J. van der, Hawk, S. T., Fischer, A. H., & Doosje, B. J. (2011). Moving faces, looking places: The Amsterdam Dynamic Facial Expressions Set (ADFES)[foto],
Emotion, 11, 907-920. DOI: 10.1037/a0023853
- Sumner, W. G. (1906). *Folkways*. Boston: Ginn
- Vaughan, G.M., Tajfel, H. & Williams, J. (1981). Bias in Reward Allocation in an Intergroup and an Interpersonal Context. *Social Psychology Quarterly*, 44(1), 37-42.
- IJsselmuide, S. van (2016, 11 november). Nóg een huldiging voor A20-held Vincent Bakker. *Metro*. Geraadpleegd op: www.metronieuws.nl

Bijlage 1

Heldendaad langs A9: Man redt drie mensen uit brandende auto

5 maart '17 – Noord-Hollands Dagblad

Amsterdam. Een 23-jarige man heeft gistermiddag een ware heldendaad verricht langs de A9 bij Amsterdam Zuidoost. De man uit Diemen redde drie mensen, waaronder een kind, uit een brandende auto op de vluchtstrook. De auto had de vrachtwagen voor hem geraakt, en was tegen de vangrail geslingerd.

De passerende redder was onderweg zijn ouders van het vliegveld op te halen, maar bedacht zich geen moment. “Ik stopte vlak achter de wagen, want ik zag vlammen uit de uitlaat komen. Ik zag dat de twee mensen voorin er niet zelfstandig in slaagden uit te stappen, beduusd van de klap en vast in de airbag. Toen ik ze eruit trok schreeuwde de moeder dat haar dochter achterin nog in de Maxi-Cosi zat.”

De portieren van de achterdeur gingen echter niet open, terwijl de vlammen al via de kofferbak bij de achterbank waren gekomen. Zonder zich te bedenken sloeg de A9-held met blote handen de ruit van het achterportier in, vanuit de kant van de weg,

Uiteindelijk wist de brandweer het vuur te blussen

De A9-held

omdat hij door de vangrail niet bij de andere deur kon. Met zijn handen half door de vlammen wist hij het kind los te maken en te bevrijden uit de auto.

Nog geen halve minuut hierna waren er twee doffe knallen te horen, en stond heel de auto in brand. “Ik moet er niet aan denken hoe het was afgelopen als ik niet te hulp was geschoten. Gelukkig dacht ik niet echt na op dat moment”.

De student heeft enkele brandwonden en flinke schrammen aan zijn armen opgelopen. De bestuurder van de auto heeft een zware hersenschudding, maar maakt het, net als de rest van zijn gezin, goed. Ook het kind is er met slechts een paar schrammen vanaf gekomen. “Gelukkig werden we alle vier snel opgevangen door een ambulance. Mijn ouders hebben maar een taxi genomen”.

Bijlage 2

23-jarige de held van Schiebroekse bejaarden

12 maart '17 – De Havenloods

Rotterdam, Hillegersberg-Schiebroek. Even rustig langsgaan bij zijn oma is er sinds kort niet meer bij voor een 23-jarige man uit Rotterdam. Al in de hal van zorgflat Humanitas aan de Jasonweg in Schiebroek wordt hij uitgebreid begroet door meerdere bewoners. Sinds hij drie maanden terug begonnen is met vrijwillig boodschappen doen voor zijn oma en haar buurvrouw, is ongezien de flat binnenlopen er niet meer bij.

“Mijn oma van 87 is al jaren slecht ter been, hoewel ze verder prima in orde is. Wekelijks mogen enkele bewoners van haar afdeling mee boodschappen doen, als klein uitje. Maar het is dus maar één keer in de paar weken dat zij mee mag. Daarnaast heeft mijn oma, net als veel van haar medebewoners, extra wensen wat betreft de boodschappen. Hierom ben ik vrijwillig begonnen met elke week met mijn oma samen boodschappen te gaan doen. Natuurlijk haalde ik op verzoek ook boodschappen voor medebewoners.”

Bij slechts eenmaal per week een privé-uitstapje met zijn oma bleef het echter niet.

Bij zorginstelling Humanitas zijn ze blij met de vrijwilligershulp

Op een slechte dag van zijn oma had de vrijwilliger alleen zullen gaan, toen een medebewoner vroeg of zij niet meekon. In overleg met de afdeling werd dit goedgekeurd, en doordat het alle partijen ontzettend goed is bevallen, bleek de rest geschiedenis.

De vrijwilliger van Humanitas

“Voor die mensen is het zo fijn af en toe lekker vrij naar buiten te kunnen. Daarnaast maak je de anderen ook blij door voor hen iets mee te nemen. We zijn een druk volkje, men heeft vaak niet eens genoeg tijd om voor een bejaarde moeder extra boodschappen te doen. Hierom ben ik een paar maanden terug begonnen om tweemaal per week dergelijke ‘uitjes’ te organiseren. Je maakt de mensen er zo gelukkig mee; even eruit, de aanspraak met jongeren. En je krijgt er altijd een leuk gesprek voor terug. Het zijn zeker geen verloren middagen voor mij!”

Met een bijdrage van een aantal bewoners heeft de student zijn kleine Opel Corsa ingeruild voor een Citroën Berlingo, met hogere instap. Zo kan zijn oma ook nog makkelijker mee. “Want hoe lief en aardig de rest ook is, met haar ga ik toch het liefst op pad.”

Bijlage 3

Heldendaad langs A9: Man redt drie mensen uit brandende auto

5 maart '17 – Noord-Hollands Dagblad

Amsterdam. Een 23-jarige man heeft gistermiddag een ware heldendaad verricht langs de A9 bij Amsterdam Zuidoost. De man uit Diemen redde drie mensen, waaronder een kind, uit een brandende auto op de vluchtstrook. De auto had de vrachtwagen voor hem geraakt, en was tegen de vangrail geslingerd.

De passerende redder was onderweg zijn ouders van het vliegveld op te halen, maar bedacht zich geen moment. “Ik stopte vlak achter de wagen, want ik zag vlammen uit de uitlaat komen. Ik zag dat de twee mensen voorin er niet zelfstandig in slaagden uit te stappen, beduusd van de klap en vast in de airbag. Toen ik ze eruit trok schreeuwde de moeder dat haar dochter achterin nog in de Maxi-Cosi zat.”

De portieren van de achterdeur gingen echter niet open, terwijl de vlammen al via de kofferbak bij de achterbank waren gekomen. Zonder zich te bedenken sloeg de A9-held met blote handen de ruit van het achterportier in, vanuit de kant van de weg,

Uiteindelijk wist de brandweer het vuur te blussen

De A9-held

omdat hij door de vangrail niet bij de andere deur kon. Met zijn handen half door de vlammen wist hij het kind los te maken en te bevrijden uit de auto.

Nog geen halve minuut hierna waren er twee doffe knallen te horen, en stond heel de auto in brand. “Ik moet er niet aan denken hoe het was afgelopen als ik niet te hulp was geschoten. Gelukkig dacht ik niet echt na op dat moment”.

De student heeft enkele brandwonden en flinke schrammen aan zijn armen opgelopen. De bestuurder van de auto heeft een zware hersenschudding, maar maakt het, net als de rest van zijn gezin, goed. Ook het kind is er met slechts een paar schrammen vanaf gekomen. “Gelukkig werden we alle vier snel opgevangen door een ambulance. Mijn ouders hebben maar een taxi genomen”.

Bijlage 4

23-jarige de held van Schiebroekse bejaarden

12 maart '17 – De Havenloods

Rotterdam, Hillegersberg-Schiebroek. Even rustig langsgaan bij zijn oma is er sinds kort niet meer bij voor een 23-jarige man uit Rotterdam. Al in de hal van zorgflat Humanitas aan de Jasonweg in Schiebroek wordt hij uitgebreid begroet door meerdere bewoners. Sinds hij drie maanden terug begonnen is met vrijwillig boodschappen doen voor zijn oma en haar buurvrouw, is ongezien de flat binnenlopen er niet meer bij.

“Mijn oma van 87 is al jaren slecht ter been, hoewel ze verder prima in orde is. Wekelijks mogen enkele bewoners van haar afdeling mee boodschappen doen, als klein uitje. Maar het is dus maar één keer in de paar weken dat zij mee mag. Daarnaast heeft mijn oma, net als veel van haar medebewoners, extra wensen wat betreft de boodschappen. Hierom ben ik vrijwillig begonnen met elke week met mijn oma samen boodschappen te gaan doen. Natuurlijk haalde ik op verzoek ook boodschappen voor medebewoners.”

Bij slechts eenmaal per week een privé-uitstapje met zijn oma bleef het echter niet.

Bij zorginstelling Humanitas zijn ze blij met de vrijwilligershulp

Op een slechte dag van zijn oma had de vrijwilliger alleen zullen gaan, toen een medebewoner vroeg of zij niet meekon. In overleg met de afdeling werd dit goedgekeurd, en doordat het alle partijen ontzettend goed is bevallen, bleek de rest geschiedenis.

De vrijwilliger van Humanitas

“Voor die mensen is het zo fijn af en toe lekker vrij naar buiten te kunnen. Daarnaast maak je de anderen ook blij door voor hen iets mee te nemen. We zijn een druk volkje, men heeft vaak niet eens genoeg tijd om voor een bejaarde moeder extra boodschappen te doen. Hierom ben ik een paar maanden terug begonnen om tweemaal per week dergelijke ‘uitjes’ te organiseren. Je maakt de mensen er zo gelukkig mee; even eruit, de aanspraak met jongeren. En je krijgt er altijd een leuk gesprek voor terug. Het zijn zeker geen verloren middagen voor mij!”

Met een bijdrage van een aantal bewoners heeft de student zijn kleine Opel Corsa ingeruild voor een Citroën Berlingo, met hogere instap. Zo kan zijn oma ook nog makkelijker mee. “Want hoe lief en aardig de rest ook is, met haar ga ik toch het liefst op pad.”